

Pròleg

Em plau presentar-vos una nova edició del Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya, que revisa i amplia la primera edició del 2003.

La Comissió de Toponímia de Catalunya va iniciar, l'any 2005, un procés de revisió i d'ampliació de tota la gran feina que ja s'havia fet anteriorment. Es van revisar els topònims que van quedar exclosos i els que s'han anat incorporant posteriorment.

Aquesta nova edició supera qualitativament i de manera quantitativa l'edició anterior. L'actual Nomenclàtor ha incorporat més de 13 000 nous topònims que permeten cobrir, més detalladament, els elements geogràfics de tots els municipis de Catalunya. S'hi ha incorporat també una transcripció fonètica dels nuclis de població, que, a més, han estat indexats alfabèticament, la qual cosa permet un accés més ràpid i directe als 947 municipis del país.

Els topònims, i per extensió la toponímia, és la història viva d'un país, d'una terra, d'una cultura, d'una llengua i d'unes tradicions. Hi podem trobar les petjades dels primers pobladors, dels ibers que van viure a les nostres contrades fa milers d'anys. Les dels que van venir més enllà del mar, primer grecs i després romans, i les dels sarraïns o les dels francs que van construir les vil·les i castells que, encara avui, marquen el perfil de l'horitzó de les nostres muntanyes.

Hi ha pocs elements de la cultura d'un país que hagin estat protagonitzats per tantes persones i de manera continuada durant tants segles com la toponímia. Per això els noms dels llocs són molt més que paraules, per això són tan valuosos per a moltes persones: el filòleg que busca el seu origen en llengües remotes, la cartògrafa que el fixa en un mapa, l'excursionista que el demana apuntant amb el dit un cim o un torrent, o el pagès que el fa servir per referir-se a aquell bosc o a aquell tros del territori que cuida i que treballa.

Tot això és el que ha portat el Govern de la Generalitat a envoltar-nos de moltes persones que coneixen i estimen aquest patrimoni cultural i els hem reunit al voltant de la Comissió de Toponímia de Catalunya, per impulsar aquest nou Nomenclàtor oficial. Persones del món local, de l'àmbit acadèmic, dels diversos departaments competents en matèries, a priori tan diverses, com el territori, la llengua, l'Administració local o l'estadística, han treballat plegades per donar cos a aquesta obra tan exhaustiva que recull i dóna oficialitat a més de 52 000 noms.

Però la seva feina no hauria estat possible sense les aportacions de base de moltes més persones de centres d'estudis locals, d'agrupacions excursionistes, d'estudiosos de la natura i d'aficionats que han anat recollint durant anys aquests fruits valuosos que ara inventariem i normalitzem. A totes i cadascuna d'aquestes persones els vull expressar el meu reconeixement i el meu agraïment. És gràcies al seu treball, al seu esforç i a la seva dedicació que avui podem consultar aquesta gran obra col·lectiva.

I és que la toponímia d'un país, com el seu paisatge, com la seva llengua, és una de les seves grans obres col·lectives. Aquest Nomenclàtor ens ajudarà a mantenir-la viva i a usar-la amb la precisió i la cura que mereixen les coses importants.

José Montilla Aguilera
President de la Generalitat de Catalunya

Me platz presentar-vos ua naua edicion deth Nomenclator oficiau de toponímia majora de Catalunya, que revise e amplie era prumèra edicion deth 2003.

Era Comission de Toponímia de Catalunya inicièc, er an 2005, un procès de revision e d'ampliacion de tot eth gran treball que ja s'auie hèt anteriorament. Se revisèren es toponims que demorèren excludidi e es que s'an anat incorporant posteriorament.

Aquesta naua edicion supère qualitativament e de manèra quantitativa era edicion anteriora. Er actua Nomenclator a incorporat més de 13 000 naui toponims que permeten curbir, més detalhadament, es elements geografics de toti es municipis de Catalunya. S'i a incorporat tanben ua transcripcion fonetica des nuclèus de poblacion, que, ath delà, an estat indexats alfabeticament, çò que permet un accès més rapid e dirècte as 947 municipis deth país.

Es toponims, e per extension era toponímia, ei era istòria viua d'un país, d'ua tèrra, d'ua cultura, d'ua lengua e d'ues tradicions. I podem trobar es peades des prumèrs pobladors, des ibèrs que viueren enes nòstes contrades hè mils d'ans. Es des que vingeren més enlà dera mar, prumèr grècs e despús romans, e es des sarraïns o es des francs que bastiren es viles e castèths que, encara aué, mèrquen eth perfil der orizon des nòstes montanhes.

I a pògui elements dera cultura d'un país qu'agen estat protagonizadi per tantes persones e de manèra continuada pendent tanti sègles com era toponímia. Per aquerò es nòms des lòcs son plan més que paraules, per aquerò son tan valuosos entà moltes persones: eth filològ que cerque eth sòn origen en lengües luenhenques, era cartografa que lo fixe en un mapa, er excursionista que lo demane en tot apuntar damb eth dit un tuc o un arriuòt, o eth pagés que lo hèr a anar entà referir-se ad aqueth bòsc o ad aqueth tròç deth terrador que cuede e que treballa.

Tot açò ei çò qu'a portat ath Govèrn dera Generalitat a entorar-mos de fòrça persones que coneishen e estimen aquest patrimoni culturau e les auem amassadi ath torn dera Comission de Toponímia de Catalunya, tà impulsar aquest nau Nomenclator oficiau. Persones deth mon locau, der encastre academic, des diuèrsi departaments competents en matèries, a priòri talament diuèrses, com eth terrador, era lengua, era administracion locau o era

estadística, an treballat amassa entà balhar còs ad aquesta òbra tant exhaustiva que recuelh e balhe oficialitat a mès de 52 000 nòms.

Mès eth sòn prètzhèt non aurie estat possible sense es aportacions de base de plan mès persones de centres d'estudis locaus, d'agropacions excursionistes, d'estudiosi dera natura e d'afezionats qu'an anat recuelhent pendent ans aquesti fruts valuosi qu'ara inventariam e normalizam. A totes e cadua d'aquestes persones les voi expressar eth mèn reconeishment e eth mèn arregrament. Ei pr'amor deth sòn treball, deth sòn esfòrç e dera sua dedicacion qu'aué podem consultar aquesta grana òbra colectiva.

E ei qu'era toponímia d'un país, com eth sòn paisatge, com era sua lengua, ei ua des sues granes òbres collectives. Aquest Nomenclator mos ajudarà a mantier-la viuua e a usar-la damb era precision e eth suenh que meriten es causes importantes.

José Montilla Aguilera

President dera Generalitat de Catalunya